עין משפט נר מצוה

ו א טוש"ע י"ד סי' קפח סעיף ג ועי' בהשגות בפ"ה מהל' איסורי ביאה הל' יג ובהגהות מיי' ריש פ"י:
ז ב מיי' פ"ה מהלכות איסורי ביאה הל' יג:
ח ג מיי' שם פ"י הל' ד סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סי' קצד סעיף ג:
ט ד מיי' שם פ"ה הל' יד סמג שם טור ש"ע י"ד סי' קפח סעיף ה:
י ה ו מיי' שם הל' טז ועי' בהשגות ובמ"מ ובכ"מ סמג שם טוש"ע י"ד סי' קפח סעיף ג:

◆

תוס' הרא"ש

המפלת חתיכה. הרי זו ספק לידה ספק זיבה אי סבירא ליה יש קושי לנפלים ניחא דאינה מביאה אלא קרבן אחד אבל אי סבר דאין קושי לנפלים צריכה להביא שני קרבנות דדילמא הויא זבה ויולדת וקרבן לידה וקרבן זיבה לא שייכי אהדדי ליפטר בקרבן אחד כדאיתא בפ"ב דכריתות ולקמן ביוצא דופן מידי דהוה אאכל חלב ודם ואיכא לפרש הא דקאמר מביאה קרבן ואינו נאכל מביאה על כל ספק שלה קרבן ואין אחד מהן נאכל. ור' יהושע סבר דאחד מן הקרבנות נאכל דודאי זבה היא אבל ספק לידה היא לפיכך אינו נאכל: **מאי** בבשרה ש"מ תרתי. ולקמן בריש הרואה כתם פריך דמיבעי ליה בבשר עד שתרגיש בבשרה ומשני תרתי ש"מ וצ"ל דכולה שמעינן מיניה ממיעוט דה"א שמעינן למעוטי שפופרת ומבי"ת שמעינן שמטמא בפנים כבחוץ דמשמע בעודו בבשר טמאה וממשמעות דבשר שמעינן שתרגיש בבשרה: הא דם נדה ודאי טמא אפילו בשפופרת דס"ד השתא דאין חילוק בין חתיכה לשפופרת כמו דאמרינן בחתיכה אי הוי דם (א) נדה טמא משום דפלא אפלויי ובבשרה קרינא ביה וי"ל דתלמודא דייק מתוך דבריהם דהכי סבירא להו משום דפליגי מאיזה טעם נטהר היכא דשיע דר' אליעזר מטהר מדרשא דקרא ומשמע ליה דאתו רבנן למימר דלאו מן השם הוא זה אלא משמע דאין זה דם נדה אלא דם חתיכה. הילכך לר' אליעזר דמטהר מדרשא דקרא משום חציצה היכא דפלא אפלויי קרינא ביה בבשרה וטמאה ולרבנן דלא דרשי למעט היכא דלא נגע בבשרה ומטהרי משום דאין זה דם נדה ושפופרת טמאה דלא בעי' שיגע בבשרה ובבשרה דרשי ליה לטמאות בפנים כבחוץ ולא מפליג השתא בין חתיכה לשפופרת: [ב] **אין** דרכה של אשה לראות דם בחתיכה ואפילו דפלא אפלויי משום דאין זה דם נדה אלא דם חתיכה וקשה דהשתא לא הוי הך דאין דרכה של אשה לראות דם בחתיכה כמו אין דרכה של אשה לראות דם בשפופרת דההוא הוי מטעם הפסקה והכא משום דאין זה דם נדה. וע"ק דא"כ הו"ל למימר לרבנן דאין זה דם נדה כדקאמרינן מעיקרא. וע"ק כיון דאביי לא בא לחדש בדבריו אלא

תוספות

באפשר לפתיחת הקבר בלא דם קמיפלגי. להך לישנא תימה דג' מקומות דקאמר ר' יוחנן לעיל (דף יח.) דהלכו חכמים אחר הרוב למעוטי מאי(ל): **בתוכה** מאדים. ואע"ג דלא האדים מבחוץ ונראה דאם האדים מבחוץ עדיף טפי אפילו לא האדים מבפנים כמו דם א]אגור דבפנים אינו מועיל אלא לסומכוס ומבחוץ אפילו לרבנן: **זוזא.** פירש בערוך שם חכם: **אם** יש בה עצם טמאה לידה. והא דתנן הך קודם הא דדם אגור דמיירי נמי בנדה ולא בלידה משום דתני כל דברייתא ברישא: **והאמר** רבי שמעון בן יוחי. וא"ת וליסייעיה ממתני' דבעי עמה דם וי"ל היינו משום דקסבר דאינו דם נדות: **הא** דם נדה טמאה אפילו בשפופרת. וא"ת מנליה הא אימא הא דדם נדה טמאה משום דפלי פלויי וקרינן ביה בבשרה כדמשני אביי לפירש"י וי"ל דנראה לו למקשה דרבנן פליגי אמאי דקאמר ר' אליעזר בהדיא בבשרה ולא בשפיר ולא בחתיכה ואתו רבנן למימר דלא מטעם בבשרה טהור אלא משום דאינו דם נדות הא אם היה דם נדות טמאה אפילו בשפופרת דאי דם נדות טהור בשפופרת אם כן לא הוו פליגי רבנן אמאי דקאמר רבי אליעזר בהדיא:

כי

גמרא

הרי זו ספק לידה ספק זיבה מביאה קרבן ואינו נאכל רבי יהושע אומר מביאה קרבן ונאכל (א) [א]שאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם לישנא אחרינא אמרי לה אמר רב יהודה אמר שמואל לא טימא רבי יהודה אלא בחתיכה של ארבעה מיני דמים אבל של שאר מיני דמים טהורה איני והא כי אתא רב הושעיא מנהרדעא אתא ואייתי מתניתא בידיה המפלת חתיכה אדומה ושחורה ירוקה ולבנה אם יש עמה דם טמאה ואם לאו טהורה ורבי יהודה אומר בין כך ובין כך טמאה קתני אדומה ושחורה ירוקה ולבנה ופליג ר' יהודה וכי תימא כי פליג ר' יהודה אאדומה ושחורה אבל ירוקה ולבנה לא אלא ירוקה ולבנה (א) מאן קתני לה אילימא לרבנן השתא אדומה ושחורה קא מטהרי רבנן ירוקה ולבנה מיבעיא אלא לאו לר' יהודה ופליג אלא אמר [ב](רב יהודה) [ג]באפשר לפתיחת הקבר בלא דם קמיפלגי ובפלוגתא דהני תנאי דתניא קשתה שנים ולשלישי הפילה ואינה יודעת מה הפילה הרי זו ספק לידה ספק זיבה מביאה קרבן ואינו נאכל רבי יהושע אומר מביאה קרבן ונאכל לפי שאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם ת"ר המפלת חתיכה [ב]סומכוס אומר משום רבי מאיר וכן היה רבי שמעון בן מנסיא אומר כדבריו קורעה אם יש דם בתוכה טמאה ואם לאו טהורה כרבנן ועדיפא מדרבנן כרבנן דאמרי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם ועדיפא מדרבנן דאינהו סברי עמה אין [ג]בתוכה לא וסומכוס סבר אפילו בתוכה ותניא אידך המפלת חתיכה ר' אחא אומר קורעה אם תוכה מאדים טמאה ואם לאו טהורה כסומכוס ועדיפא מסומכוס ותניא אידך המפלת חתיכה רבי בנימין אומר קורעה אם יש בה עצם אמו טמאה לידה אמר רב חסדא ובחתיכה לבנה וכן כי אתא [ד]זוגא דמן חדייב אתא ואייתי מתניתא בידיה [ג]המפלת חתיכה לבנה קורעה אם יש בה עצם אמו טמאה לידה אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי [ו]המפלת חתיכה קורעה אם יש בה דם אגור טמאה ואם לאו טהורה כסומכוס וקילא מכולהו בעא מיניה רבי ירמיה מרבי זירא הרואה דם בשפופרת מהו [1]בבשרה אמר רחמנא ולא בשפופרת או דלמא האי [ה]בבשרה מיבעי ליה שמטמאה מבפנים כבחוץ אמר ליה [ה]בבשרה אמר רחמנא ולא בשפופרת דאי בבשרה מבעי ליה שמטמאה מבפנים כבחוץ [ו]א"כ נימא קרא [ז](בבשר) מאי בבשרה שמע מינה תרתי והא"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי המפלת חתיכה קורעה אם יש בה דם אגור טמאה ואם לאו טהורה הכי השתא התם דרכה של אשה לראות דם בחתיכה הכא אין דרכה של אשה לראות דם בשפופרת לימא שפופרת תנאי היא דתניא המפלת חתיכה אף על פי שמלאה דם אם יש עמה דם טמאה ואם לאו טהורה רבי אליעזר אומר בבשרה ולא בשפיר ולא בחתיכה ר' אליעזר היינו תנא קמא אימא שרבי אליעזר אומר בבשרה ולא בשפיר ולא בחתיכה וחכמים אומרים אין זה דם נדה אלא דם חתיכה תנא קמא נמי מטהר אלא דפלי פלויי איכא בינייהו תנא קמא סבר בבשרה ולא בשפיר ולא בחתיכה והוא הדין לשפופרת והני מילי היכא דשיעא אבל פלי פלויי טמאה מאי טעמיה בבשרה קרינא ביה ואתו רבנן למימר [י]אף על גב דפלי פלויי אין זה דם נדה אלא דם חתיכה הא דם נדה ודאי טמא ואפילו בשפופרת נמי אמר אביי כולי עלמא לא פליגי דטהורה

כי

רש"י

הרי זו ספק לידה וספק זיבה. ספק אם זיבה היא וחייבת בקרבן זיבה ספק אם לידה היא וחייבת בקרבן לידה ספק אינה לא לידה ולא זיבה ואין עליה קרבן כיצד אם ילדה בשלישי ולד גמור הרי כאן לידה ולא זיבה ואפי' ראתה דם עם לידתה להשלים ג' ראיות דקושי סמוך ללידה רחמנא טהרה לקמן בפ' בנות כותים (דף לו:) כי יזוב זוב דמה(ח) דמה מחמת עצמה ולא מחמת ולד ואם לא היה ולד וראתה דם עם לידתה הרי כאן זיבה גמורה דהשתא לאו קושי סמוך ללידה הוא דאין כאן לידה ואם לא היה ולד ולא ראתה דם אין כאן לא לידה ולא זיבה דשני ימים הוא דחזאי הלכך מביאה קרבן אחד לאכול בקדשים דשמא יולדת או זבה היא ואינו נאכל חטאת העוף שלה דשמא אינה לא יולדת ולא זבה דאפשר לפתיחת הקבר בלא דם ובשלישי לא חזאי וולד נמי לא הואי והאי קרבן מליקת חולין היא ונבלה: **שאי אפשר.** הלכך מה נפשך אם ולד הוא הרי כאן לידה ואם אינו ולד הרי כאן זיבה דבשלישי חזאי: **ועדיפא.** חמירא: **אם תוכה מאדים.** הבשר מאדים ואפי' אין שם דם ממש: **כסומכוס.** דאמר תוכה כעמה ועדיפא מדסומכוס דאיהו בעי דם ממש: **טמאה לידה.** ויש לה ימי טוהר ותשב לזכר ולנקבה ימי טומאה דנקבה וימי טוהר דזכר: **לבנה.** דהוא מין בשר: **זוגא דמן חדייב.** שני תלמידי חכמים מאותו מקום: **אגור.** דם הרבה: **כסומכוס.** דאמר דם שבתוכו מטמא אותה משום נדה: **וקילא מכולהון.** מדסומכוס דלא בעי אגור ומדר' אחא דאמר אפילו אין תוכה אלא מאדים: **בשפופרת.** הכניסה קנה חלול באותו מקום ונמצא בתוכו דם: **בבשרה.** דם יהיה זובה בבשרה שיצא דרך כותלי בית הרחם ואין מפסיק והאי קרא בנדה כתיב ופרשה שניה נאמרה בזבה (ויקרא טו) ואשה כי יזוב זוב דמה וגו': **שמטמאה בפנים כבחוץ.** מאחר שיצא מן המקור לפרוזדור והעמידו כותליה מיד היא מטמאה משא"כ בזב ובעל קרי דאין מטמאין עד שתצא טומאתן לחוץ: **אם יש בה דם אגור כו'.** ומאי שנא משפופרת: **דרכה של אשה לראות דם בחתיכה.** הלכך בבשרה קרינא ביה דמין במינו לא חייץ: **שפיר.** עור הולד קודם שנבראו בתוכו גידים ועצמות ובשר: **דפלי פלויי.** שיש בה שורות שורות ביקועים מבחוץ והדם שם(ב): **דת"ק.** לא מטהר לה אלא מגזרת הכתוב סבר האי דם טהור(ט) הוא ומשום חציצה היא טהורה ומשום גזרת הכתוב וה"ה לשפופרת כיון דטעמא משום חציצה הוא: **וה"מ דשיעא.** חתיכה והדם בתוכה לא נגע: **אבל היכא דפלי פלויי.** והדם שם ונוגע ברחם: **טמאה.** דקרינן בבשרה והיינו דקאמרי אם יש עמה דם דפלי פלויי טמאה ואם לאו טהורה. ורבנן בתראי לא דייקי לישנא דקרא והאי דמטהרי משום דלאו דם נדה הוא הלכך לא שנא בתוכה כי שיעא ולא שנא פלי פלויי דנגע ברחם טהורה אבל שפופרת דם(י) נדה היא טמאה דלא דרשינן בבשרה אלא לטמאה בפנים כבחוץ: **כולי עלמא לא פליגי** (דטהורה. דאין דרך הרואה בכך)(כ):

כי

מסורת הש"ס

א) [לקמן כב: לח. סו. כריתות י.], ב) צ"ל ר' יוחנן. רש"ל, ג) [לקמן כב:], ד) צ"ל זוזא וכ"ה בתוס' ועי' רש"א [וכ"ג הערוך זוזא ופי' שם אדם ולא כרש"י דגרס זוגא ופי' שני ת"ח וכו' ולפירושו מלת אתא ואייתי בידיה ק"ק דאתו ואייתי בידייהו הל"ל], ה) [לקמן מ. מא: נז:], ו) [לקמן נז:], ז) ס"א בשרה, ח) [ויקרא טו], ט) [נדה. רש"ל], י) בס"א: לדם, כ) רש"ל מ"ז וגרס לדייקינן לישנא דקרא, ל) [עי' תוס' לעיל יח: ד"ה למעוטי כו' כתבו ביתר ביאור],

◆

תורה אור השלם

1. וְאִשָּׁה כִּי תִהְיֶה זָבָה דָּם יִהְיֶה זֹבָהּ בִּבְשָׂרָהּ שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה בְנִדָּתָהּ וְכָל הַנֹּגֵעַ בָּהּ יִטְמָא עַד הָעָרֶב: ויקרא טו יט

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' למאן קתני לה:
(ב) רש"י ד"ה דפלי וד"ה דת"ק וכו' סבר האי דם טמא הוא כצ"ל והד"א:

◆

גליון הש"ס

גמ' סומכוס אומר משום ר"מ. לקמן כה ע"א:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה בתוכה מאדים וכו' לא האדים מבפנים כמו דם אגור מלת אגור נמחק:

◆

תוס' הרא"ש (המשך)

לחלק בין שפופרת לחתיכה ופליגי בחתיכה כדפליגי מעיקרא א"כ לא הו"ל למימר אלא בשפופרת כ"ע לא פליגי כו' כי פליגי בחתיכה. ופי' השר מקוצי דבהא פליגי ר' אליעזר ורבנן דר' אליעזר סבר דרכה של אשה לראות כו' וכיון שרואה כדרך שהנשים רואות טמאה ורבנן סברי אין דרכה של אשה לראות דם בחתיכה ואע"ג דפלי אפלויי וכיון שלא ראתה כדרך שהנשים דרכן לראות טהורה אע"ג דהוי דם נדה וגם נוגע בבשרה ופליגי ר' אליעזר ורבנן בקרא דדרשינן בבשרה ולא בשפופרת דר' אליעזר סבר דממעטינן שפופרת משום הפסקה וכן חתיכה היכא שאין הדם נוגע בבשר אבל אי פלי איפלויי קרינא שפיר בבשרה ורבנן סברי דטעמא דשפופרת משום שאין דרכה של אשה לראות כך וכן בחתיכה נמי אפילו אי אפלאי אפלויי ולפי שאין דרך הנשים לראות כך והאי דקאמרי אין זה דם נדה הכי קאמרי אין דם נדה רגיל לבא בזה הענין וכן עשה מעשה השר מקוצי באשה שנעקר מקור שלה וכמין חתיכת בשר נפל לה בבית החיצון ולא היתה פוסקת לראות כל זמן שאותה חתיכה היתה בבית החיצון וטיהר אותה לבעלה כיון דאין דרך נשים לראות כן:

א) חסר כאן בדברי רבינו וכן צ"ל אי הוי דם נדה טמא ה"נ בשפופרת וא"ת מנליה הא אימא הא דדם נדה טמאה משום דפלי פלויי וקרינן ביה בבשרה וי"ל וכו'. ב) שייך לדף שאח"ז